



NYE PEJLEMÆRKER FOR SYGEHUS THY-MORS

RENGØRINGSASSISTENTERNES ARBEJDSMILJØ I FOKUS

- Vi har også behov for
anerkendelse i hverdagen

INDSIGT & UDSYN

MAGASIN FOR SYGEHUS THY-MORS



Leder: Ny sygehusstruktur giver store udfordringer 3

Kolofon 3

Stadig sygehus på to matrikler 4-5

Allergikerkost a la carte 6

Nye pejlemærker på et blå ocean 7

Friluftsliv skal gøre sygehus hot 8-9

Turnus-lægers råd giver faglig udvikling 10

Det aktive hofte-forløb er ved at finde formen 11

Sygeplejersker udfører prænatal diagnostik 12

Brugerne af sygehuset kommer til orde 13

RUNDT I REGIONEN:
Arbejds miljø: Et "godmorgen" ville lune 14-15

RUNDT I REGIONEN:
Specialundervisning: Emmalie har en ny bluse på... 16-17

RUNDT I REGIONEN:
Friklinikker: Billigt, effektivt og attraktivt 18-19

Tågesyn 20

STADIG SYGEHUS PÅ TO MATRIKLER
Der var mange ansatte, der fandt vej til orienteringsmøderne om den nye struktur.

4-5



ALLERGIKERKOST A LA CARTE
Sygehus Thy-Mors har udviklet et system, så der altid er mad på lager til allergikere.

6



FRILUFTSLIV SKAL GØRE SYGEHUS HOT
Flere naturinteresserede turnuslæger har allerede valgt Sygehus Thy-Mors på grund af de store rekreative muligheder, som området byder på, blandt andet surfing.

8-9-10



Foto: Rasmus Johnsen



LEDER

NY SYGGEHUSSTRUKTUR GIVER STORE UDFORDRINGER

Afsygehuschef Kurt Nielsen

Så blev principperne for sygestrukturen i region Nordjylland vedtaget. En vigtig milepæl i en lang proces. Beslutninger om sygehusstruktur er nogle af de allersværeste at træffe, især når den omfatter flytning eller lukning af funktioner.

På Sygehus Thy-Mors er vi glade for at vi er et af de tre fuldt akutte sygehuse i regionen, selvom sundhedsstyrelsens »eksperter« siger, at vi ikke har et befolkningstal hertil. En udfordring for os er at fremme produktiviteten på sygehuset, men også i regionen. Den nye struktur vil kunne give et løft, da flere funktioner samles. På Sygehus Thy-Mors har vi en udfordring med at effektivisere funktionerne i Nykøbing afsnittet, sådan at de kan kompensere mest muligt for uproduktiv arbejdstid på landevejene. Det vil være oplagt, at vi hurtigst muligt får »leanet« dagkirurgien og dagmedicinen med professionel hjælp udefra. Det overvejer vi i hvert fald i sygehusledelsen.

Vi skal også lære at arbejde tæt sammen med Anæsthesisektoren, som fremover skal stå for driften af anæstesiområdet og observationsafdelingen på sygehuset. Sidstnævnte skal i samme forbindelse opgraderes med intensivsenge. Vi vil gå positivt ind i dette samarbejde og sikre, at det bidrager til en god faglig udvikling på sygehuset. Vi skal endvidere modtage patienter fra halvdel af Jammerbugt Kommune, og vi skal have senge og personale til at løfte denne opgave. Vi skal også bygge ny akut modtagelse, have vores rokadeplan på plads og sikre gode lokaler til vores administration. Vi skal have en MR-scanner, hvorved vores diagnostiske kapacitet øges.

Beslutningen om principperne er truffet, og nu skal der laves en plan for implementeringen. Vi har nogle store arbejdsopgaver foran os, og dem vil vi gå ind i med ildhu og professionalisme. Vi vil sikre egnen et akut sygehus på niveau med de bedste. Så god arbejdslyst.

INDSIGT & UDSYN – Magasin for Sygehus Thy-Mors

udkommer fire gange om året som magasin til alle ansatte på Sygehus Thy-Mors og til sygehusets samarbejdspartner.

Udgiver:

Sygehus Thy-Mors (Region Nordjylland).

Ansvarshavende redaktør:

Sygehuschef Kurt Nielsen.

Redaktionschef: Kommunikationskonsulent Kristian Andersen, Sekretariats- og Informationsafdelingen, tlf. 96 69 14 44, e-mail kristian.andersen@rn.dk

Redaktionsudvalg: Oversygeplejerske Birthe Martensen, Ortopædisk område og Specialeområdet, tlf. 96 17 63 09
Afdelingssygeplejerske Connie Elbeck Van

der Kooij, Medicinsk Ambulatorium, tlf. 96 17 62 36
Sekretær Ulla G. Ottesen, Sekretariats- og Informationsafdelingen, tlf. 96 69 14 46, e-mail ulot@rn.dk

Layout og tryk: Prinfo Aalborg

Oplag: 1.200 eks.

Eftertryk: Er tilladt med tydelig kildeangivelse og efter forudgående aftale.

Foto: Sygehus Thy-Mors, hvor ikke andet er nævnt.

Deadline for indlæg:

Senest den 10. i måneden forud for udgivelsen.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere og forkorte indlæg.

Indlæg sendes til:

Sekretariats- og Informationsafdelingen (Nykøbing). E-mail: ulot@rn.dk
Eller afleveres til et medlem af redaktionsudvalget.

Indsigt & Udsyns postadresse:

Sygehus Thy-Mors, Sekretariats og Informationsafdelingen, Strandparken 48, 7900 Nykøbing M – mærket »Indsigt & Udsyn«

Udgivelsesplan:

Udkommer fire gange om året - marts, juni, september og december.





STADIG SYGGEHUS PÅ TO MATRIKLER

Af Ulla Ottesen

Da sløret 15. maj 2007 blev løftet for Regionsrådets beslutning om den fremtidige sygehusstruktur, gik gassen af frustrationerne omkring Nykøbing-afsnittets skæbne. Der var lagt op til lukning af afsnittet, men så galt kom det ikke til at gå. En politisk manøvre i 11. time reddede huset, og også i Thisted-afsnittet ser fremtiden lovende ud. Den 16. maj orienterede sygehuschef Kurt Nielsen medarbejdere på Sygehus Thy-Mors om politikernes beslutning.

Først og fremmest kan vi glæde os over, at Sygehus Thy-Mors bliver et af tre sygehuse i regionen med fælles akutmodtagelse.

Det kræver normalt et noget større befolkningsunderlag end sygehusets optageom-

råde kan mønstre, også selv om vi får en del af Jammerbugt Kommune med, men vi bliver reddet af geografien. Det betyder, at der skal bygges i Thisted for at rumme de faciliteter, der skal til, og den påbegyndte rokadeplan kan således fortsætte med de nye beslutninger in mente. Anæstesiaafdelingen og Observationsafdelingen skal høre under den tværgående anæsthesisektor i Nordjylland med daglig ledelse i Thisted, og i den forbindelse bliver afdelingen opgraderet med intensivsenge. Medicinsk Afdeling får tilført senge fra Brovst Sygehus, der lukker. Vi kan endvidere se frem til at få en MR-scanner.

I Nykøbing fortsætter hverdagen umiddelbart uden de store ændringer. Dog skal dialyseområdet analyseres nærmere for at afdække, om det af faglige og driftsmæssige grunde kan blive nødvendigt at flytte funktionen. Administrationen flytter til Thisted, så snart der bliver plads. Her er

Højtoftecentret en mulighed, idet beboerne her flytter til nye omgivelser 1. september 2007. Sygehusledelsen skal have forhandlinger med kommunen først i juni om at overtage centret.

Ifølge Kurt Nielsen bliver det en stor udfordring at leve op til de stillede produktivetskrav, når de kliniske funktioner bevares i begge huse.

Efter næste Regionsrådsmøde 19. juni får vi mere konkrete meldinger om, hvordan planerne skal føres ud i livet.

Indsigt & Udsyn har spurgt nogle af tilhørerne til sygehuschefens orientering om deres umiddelbare reaktion.

Bente Bang, næstformand i Sygehus/ Sektor-MED og fællestillidsrepræsentant for FOA-området:

- Jeg er glad for, at vi bliver et af de tre akutsygehuse i regionen med afsat økonomi til at udbygge det præhospitale område. Som fællestillidsrepræsentant er jeg især glad for, at der på regionsplan bliver afsat 20 millioner kroner til kompetenceudvikling – det kommer til at gavne alle medarbejdere.

Sygeplejerskerne Bente Gade, Kirurgisk Dagafsnit, Nykøbing-afsnittet og Helle Bisgaard, Anæstesiaafdelingen, Thisted, der også arbejder i Kirurgisk Dagafsnit:

- Jamen, vi havde jo egentlig indset, at nu var slaget tabt for Nykøbing. Det er da en glædelig overraskelse, at vi nu får ny vind. Vi er dog ikke så naive at tro, at funktionerne er her for bestandigt, men nu er der dømt arbejdsro, i det mindste et stykke tid, og alle de områder, der har været sat på stand-by, fordi »vi jo alligevel snart skal flytte«, kan måske blive bragt i orden. Endelig kan det være, at vi nu kan få ansøgere til ikke-besatte stillinger, når vi nu ikke skal ud i flytterod lige med det samme.

Afdelingssygeplejerske Pia Christiansen og sygeplejerske Gitte Søgaard, Observationsafdelingen:

Vi er bestemt glade på morsingboernes vegne, fordi de får lov at beholde deres hus. Men det er da spild af ressourcer, at personalet fortsat skal bruge tid på landevejene mellem de to sygehuse. Vi bliver jo målt på effektiviteten - hvordan skal vi nogensinde forbedre den på denne måde? Vi kan slet ikke være med de sygehuse, der har deres læger på én matrikel. Var der nogen, der nævnte begrebet »politisk studehandel«? På den positive side bliver det godt for huset at få tilført nogle flere kompetencer i form af intensivsengene til Observationsafdelingen.

Afdelingssygeplejerske Lillian Odder, Anæstesiaafdelingen:

Hvis Skadestuen flytter i forbindelse med etablering af akut skade/modtage afdeling, bliver der mere plads ved Operationsafdelingen, og det kunne vi godt trænge til.

Det bliver spændende med de nye samarbejdsrelationer i Anæstesisektoren. Vi kommer nok ikke til at mærke den store forskel i hverdagen, men vi kan sikkert drage nytte af de nye samarbejdspartnere på mange måder. Det bliver interessant med den faglige ping-pong, der helt sikkert kommer til at foregå. Vi er dog klar over, at på det IT-mæssige område kommer vi til enten at gå tilbage eller stå stille, for der er Aalborg ikke så langt fremme som os.



Både i Nykøbing og i Thisted var sygehusledelsens orienteringsmøde om den nye sygehusstruktur noget af et tilløbsstykke.

ALLERGIKERKOST A LA CARTE

Ernæringsrådet på Sygehus Thy-Mors fortsætter sit arbejde med at sætte fokus på ernæring til forskellige patientgrupper. Nu gælder det allergikerne. De udgør kun en lille del af de patienter, der på årsbasis går gennem sygehuset, men Ernæringsrådets medlemmer mener, at det er vigtigt at tage hensyn til alle, når det gælder sammensætning af madtilbud.

Af Ulla Ottesen

Diætist Inger Hovertoft og cheføkonoma Mie Nielsen, der er to af medlemmerne i Ernæringsrådet, har været med til at udvikle et system, så der altid er tilbud i fryseren til patienter med de hyppigst forekommende allergityper.

Altid mad til alle

- Hvis du for eksempel har mælkeallergi, skal det være sådan, at du kan få noget at spise,



Mange mennesker får kraftige allergiske reaktioner, hvis de spiser en eller flere af disse fødevarer

som du kan tåle - også hvis du bliver indlagt akut søndag aften, forklarer Mie Nielsen.

Det er klart, at patienter med sjældnere allergityper ikke kan tilgodeses fra time til time, men da køkkenet som udgangspunkt bruger gode og til dels økologiske råvarer uden tilsætningsstoffer og laver de fleste måltider fra bunden, vil der næsten altid være et eller andet, som den enkelte kan tåle. Det er diætisten, der sammen med patienten gennemgår den enkeltes diætplan og rådgiver køkkenet, når personalet skal fremstille allergidiæten.

- Det er vigtigt at fremhæve, at vi så vidt muligt tilgodeser alle, der har behov for speciel kost, pointerer Inger Hovertoft.

Ernæringsrådet

Ernæringsrådet har eksisteret i cirka et år og arbejder ud fra nogle overordnede anbefalinger, som er helt i tråd med de nationale anbefalinger, der anvendes landet over. Rådet er bredt sammensat med repræsentation fra flere afsnit og fagområder. Sidste år var der fokus på småtspisende patienter, og senere i år gælder det ernæring til overvægtige gravide.

FØDEVAREALLERGI: HVORDAN STILLES DIAGNOSEN?

Ved fødevareallergi kan kroppens immunforsvar danne antistoffer mod bestemte proteiner i de fødevarer, man ikke kan tåle. Det kan påvises ved priktest og blodprøver, men en positiv allergitest er ikke nok til at stille diagnosen. For at få en **sikker diagnose** skal sygehistorien og undersøgelserne sammenholdes med en diæt og en provokation. Under diæten skal man undgå de mistænkte fødevarer eller tilsætningsstoffer. Ved provokationen skal man spise dem igen. Ved både fødevareallergi og ikke-allergisk fødeve-
reoverfølsomhed vil symptomerne forsvinde eller mindskes under diæten og vende tilbage, når der foretages en provokation.

NYE PEJLEMÆRKER PÅ DET BLÅ OCEAN

Effektivitet, faglighed og »det gode patientforløb« er særligt i fokus på Sygehus Thy-Mors og de andre nordjyske sygehuse i de kommende år. Og det vil sætte sit præg på de faglige debatter på Sygehus Thy-Mors fra efteråret og frem.

Af Kristian Andersen

Effektivitet, faglighed og »det gode patientforløb« er centrale temaer for samtlige nordjyske sygehuse i de kommende år. Men også andre temaer som fysiske rammer, serviceorientering, tilgængelighed, proaktivt samarbejde med kommuner og patienter, proaktivt samarbejde med praksissektoren og andre eksterne er i spil.

Men hvad ligger der konkret i ordene? Hvilke mål vil vi gerne frem til – og hvad er vores udgangspunkt på hvert felt i dag? Hvilke pejlemærker skal vi alle sammen sejle efter?

Det var den store og komplekse opgave, da sygehusledelse, afdelingsledere og de to fællestillidsrepræsentanter 10. og 11. maj var samlet i Hanstholm for at udarbejde en såkaldt blue ocean strategi for sygehuset. Og desuden var på inspirationsbesøg på Sørlandets Sykehus i Kristianssand i Norge, to timers sejlads fra Hanstholm.

Forlængelse af 2004

-Det er en naturlig forlængelse af det strategi-arbejde, vi lavede på Sygehus Thy-Mors i 2004. Nu er vi kommet ind i Region Nordjylland, skal finde os selv og forholde

os til nye samarbejdsparter i en ny sygehusstruktur, hvor vi skal løse nye opgaver. Og det vil smitte af på de faglige diskussioner fremover, siger Steen Urup Skov, ny stabschef for økonomi og planlægning på Sygehus Thy Mors.

-Blue Ocean-strategien er bare et redskab til at udpege nogle fælles mål og handle efter dem i fremtiden. Og alle institutioner i Region Nordjylland bruger Blue Ocean-redskabet til at udarbejde en ny strategi for de kommende år. Det betyder, at vi taler samme sprog og får let ved at samarbejde, siger Steen Urup Skov.

Inspiration fra Norge

Besøget på Sørlandets Sykehus var ifølge økonomi- og planchefen en oplagt del af strategi-arbejdet.

-Strategi handler jo om at tænke stort og fremad. Det kræver blandt andet inspiration. Og det norske sundhedsvæsen er spændende at lade sig inspirere af. De norske sygehuse er langt fremme med IT, hele det palliative område og organisering og drift af sygehusvæsenet. Og alligevel er de gode at sammenligne os med, fordi de også arbejder over store afstande som os - og derfor har nogle erfaringer, vi har drage nytte af, forklarer Steen Urup Skov.

Spændende debut

Maj-Britt Klitgaard Nielsen, der 1. marts tiltrådte om ny oversygeplejerske på Medicinsk Afdeling efter nogle år som rektor på Vendsyssel Sygeplejeskole i Hjørring, var med til strategiseminar på Sygehus Thy-Mors for første gang.

Hvordan oplevede du det?

-Det var spændende. Der er rigtig mange temaer i spil – og det er oplagt, at vi skal arbejde dem alle sammen. Jeg oplever ikke, at der er noget, der ikke er relevant. Og det var meget spændende at være med til at sætte ord på, hvad det handler om.



Ledergruppen har indledt diskussionerne om de fremtidige pejlemærker for Sygehus Thy-Mors på det blå ocean. Foto: Connie Elbeck van den Kooij

-Hvordan kan det bruges i fremtiden?

-Kunsten er at få skabt opmærksomhed om det blandt vores medarbejdere på den rigtige måde, for der er mange ting i spil netop nu. Jeg er spændt på at være med i det arbejde, og jeg tror, at vi kan få nogle rigtig gode diskussioner, hvis vi får solgt temaerne og rejst debatterne på den rigtige måde.

-Du har som rektor lavet strategi for en uddannelsesinstitution. Hvordan oplevede du processen her?

-Der er stor forskel på at lægge strategi på et sygehus og en uddannelsesinstitution. Det er meget, meget mere komplekst at lægge strategi på et sygehus med flere faggrupper og fagligheder i spil.

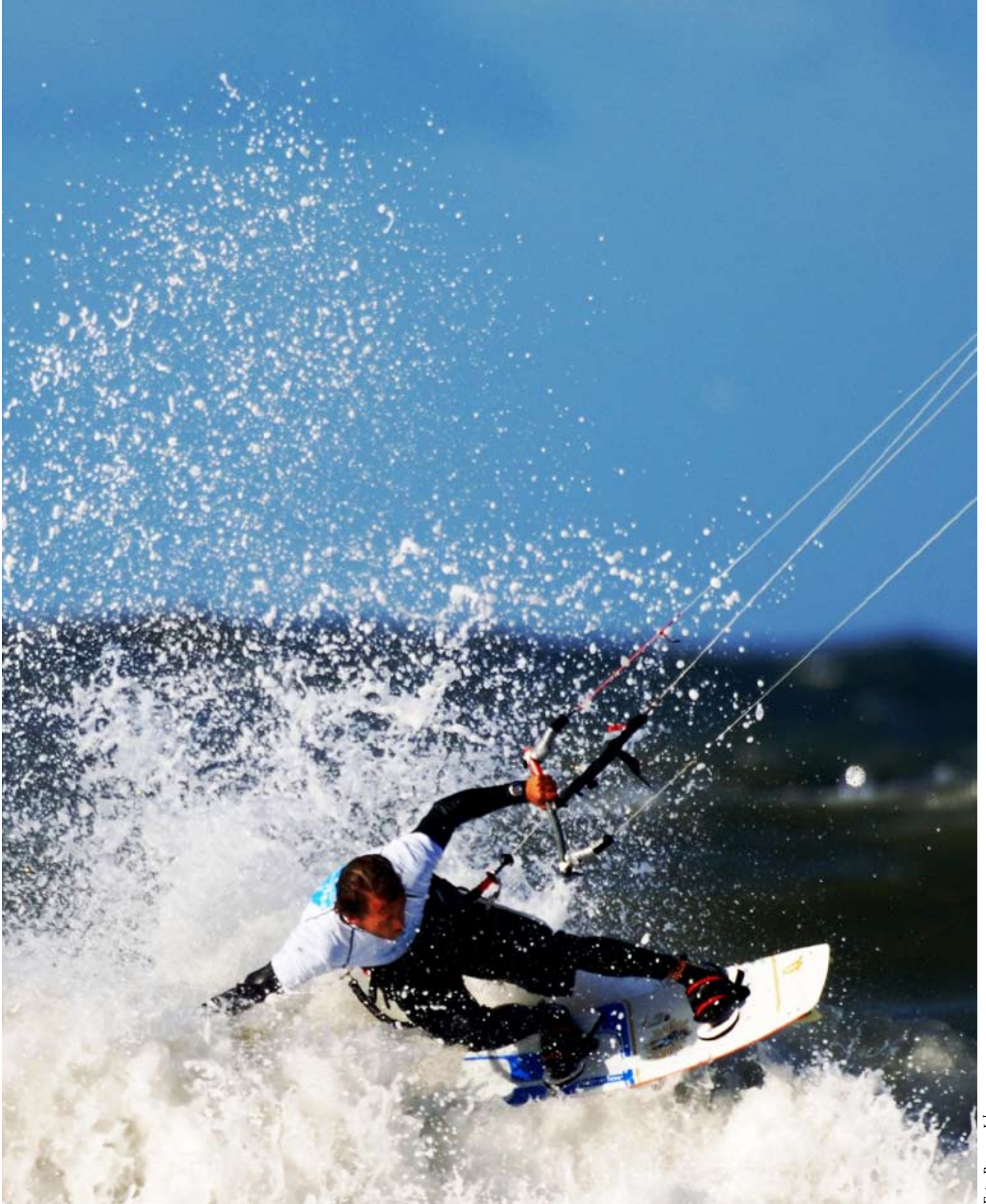


Foto: Rasmus Johnsen

FRILUFTSLIV SKAL GØRE THY LÆGE-HOT

Sygehus Thy-Mors ligger fantastisk. Naturen banker på lige uden for døren. Hvadenten det er fjord, hav eller naturen i øvrigt er mulighederne for at mærke vind og vejr og nyde et sundt og aktivt fritidsliv helt i top. Og nu skal sygehuset – i et tæt samarbejde med blandt andre Thisted Kommune – sælges massivt og målrettet på friluftsliv hos lægestuderende på universiteterne. Det skal sikre en bedre rekruttering og mindske faren for lægemangel.

Af Kristian Andersen

Hot eller not?

Thisted og Mors har i årevis haft lavstatus, når de nyudklækkede medicinere skulle vælge deres første stillinger som turnus-læger. Natur og gode muligheder for at dyrke et sundt og aktivt friluftsliv har ikke været vægtet højt i forhold til storbyernes frodige kultur- og byliv. Men det skal være slut! For fremtiden skal Thy og Mors ikke måles på mulighederne for at leve et storbyliv, men på mulighederne for at leve et sundt liv tæt på naturen. Det mener sygehusledelsen på Sygehus Thy-Mors, som selv går foran.

-Vi har ikke tidligere som mange andre sygehuse haft store akutte problemer med lægemangel. Vi har også arbejdet længe med at integrere udenlandske læger på vores sygehus de steder, hvor vi havde huller. Og det er gået fint. Vi har været heldige med mange, har blandt andet en tysker som ledende overlæge. Og vi integrerer løbende udenlandske læger på Sygehus Thy-Mors. Men nu er vi fast besluttede på at markere os stærkere og mere målrettet i kampen om de nye turnuslægers opmærksomhed. Og det vil vi gøre med udgangspunkt i naturen og muligheden for at få et aktivt friluftsliv, hvis man etablerer sig her, siger sygehuschef Kurt Nielsen.

-Vi tror på, at det er en fordel for både turnus-lægerne og os, hvis de unge kommer her, fordi de positivt vælger os til, frem for at vi bliver et sidste-valg, som man kommer til, hvis andre muligheder er udtømt. Vi satser på at fange nogle, der bliver her og etablerer sig her varigt. Og det kan vi kun gøre, hvis vi sælger os stærkt på vores største særkender i forhold til andre uddannelsessteder for turnus-læger. Derfor satser vi nu på at sælge os helhjertet på naturen og friluftslivet – ud over det faglige, siger Kurt Nielsen.

Københavnere kom selv

Det er sidste års positive erfaringer med fire københavnske turnus-læger, som af egen drift – med henvisning til naturen og helt specielle muligheder for at surfe ud for Hanstholm og Klitmøller – sammen søgte til Sygehus Thy-Mors, der har givet sygehuset blod på tanden.

Tre af de fire københavner-læger var ivrige surfere, og de engagerede sig sammen andre lokale surf-entusiaster i visionen om at markedsføre Thy nationalt og internationalt som »Cold Hawaii« (det kolde Hawaii) som et europæisk modstykke til det varme Hawaii i Stillehavet, der lige som Hanstholm og Klitmøller er internationalt berømt for sine fantastiske muligheder for surfere.

Det skete i et tæt samarbejde med Thisted Kommune, Grejbank Nordvest og Rasmus Johnsen, Thisted, der sidste år med EU-tilskud i ryggen blev ansat som projektleder for »Cold Hawaii«.

Og »Cold Hawaii« bliver sammen med et nyt friluftsliv-program, som Thisted Kommune barsler med i efteråret, en del af den forstærkede markedsføring af Sygehus Thy-Mors på universiteternes medicin-studier i efteråret.

Det første større forsøg på at tiltrække turnuslæger til Thy og Sygehus Thy-Mors

med markedsføringen af friluftslivet sker i august, hvor det er lykkedes for sygehuset i tæt samarbejde med Thisted Kommune og projektleder Rasmus Johnsen, »Cold Hawaii«, at friste 25-30 medicin-studerende på Århus Universitet til at opleve Thy, sygehuset og »Cold Hawaii« under et to-dages-ophold.

Tror på succes

Både sygehuschef Kurt Nielsen og »Cold Hawaii«-projektleder Rasmus Johnsen er overbevidste om, at det vil falde positivt ud.

-Naturen i Thy og på Mors er i den grad autentisk. Den slår alt, hvad andre kan byde på. Især for surfere. Men der bliver også øgede muligheder for at skabe nye attraktive miljøer for friluftsmennesker med de landdistriktsprogrammer, der foldes ud nu - og endnu mere hvis Thy bliver udpeget til nationalpark, siger Rasmus Johnsen.

-Læger er jo optaget af sundhed. Jeg tror, der er et potentiale for os i at markedsføre Thy og sygehuset som en del af et fantastisk naturområde med store muligheder for at leve et sundt og naturligt liv med familie og børn, siger sygehuschefen.

Faglighed skal også udvikles

For Kurt Nielsen er dog også vigtigt, at den faglige side stadig udvikles, så den også i sig selv er attraktiv for turnus-læger.

-Vi er i dag anerkendt for at vi ikke pakker turnus-lægerne ind i vat, men lader dem selv stå forrest og udvikle sig under supervision. Den side skal også udvikles, så vi også stadig kan tilbyde gode faglige muligheder. Faglighed er en af sygehusets fire afgørende fokuspunkter de næste år, siger sygehuschefen.



Foto: Rasmus Johnsen

TURNUS-LÆGERS RÅD FØRER TIL FAGLIG UDVIKLING

Sygehus Thy-Mors berømmes generelt for at give sine turnus-læger bedre muligheder for at gøre sig personlige erfaringer end på større sygehuse.

Alligevel skal sygehusets ledere hele tiden arbejde hårdt på at udvikle fagligheden for turnus-lægerne. Det fremgår også af et samlet oplæg til udvikling af fagligheden i turnus-forløbene, som de fire københavnske turnus-læger, der har deltaget i opbygningen af Thy som »Cold Hawaii«, afleverede til sygehuset efter deres turnusophold i Thy sidste år.

Bedømmelsen af sygehuset er meget positiv, men der er også konkrete forslag til forbedringer, sygehusledelsen og ledende og uddannelsesansvarlige overlæger snarest mødes med turnuslægerne om. Blandt andet fremhæves ønsket om at være med til stuegang, mulighed for at undervise, medspil til uddannelse fra afdelingerne og øget supervision.

Og de konkrete forslag fører skam til udvikling, forsikrer ledende overlæge Hans Chr.

Madsen, kirurgisk afdeling, der tidligere var uddannelsesleder i afdelingen og stadig har tæt kontakt til de fire københavnske læger.

-Vi har netop gennem de sidste to-tre måneder gennemført stuegang, hvor de nye turnuslæger er med i forreste række. Vi gennemfører også et program, hvor vi giver turnuslægerne mulighed for at undervise en gang om ugen. Vi har lavet en ordning, så reservelægen er med på afsnittet i Nykøbing en gang om ugen, hvor de tidligt prøver mindre operationer under supervision. Vi springer bestemt ikke over, hvor gærdet er lavest. Der er altid noget, der kan gøres bedre, og vi lytter meget, siger Hans Chr. Madsen.

Projektleder Rasmus Johnsen, »Cold Hawaii«, som også havde tæt kontakt til de københavnske turnuslæger – og også er den, der har kontakten med de 25 medicinstuderende fra Århus Universitet, som skal opleve sygehuset og »Cold Hawaii« i august, råder til at fagligheden kontant er i fokus.

-Det kan godt være, at vi får held med at markedsføre sygehuset og Thy effektivt på

natur og friluftsliv. Men hvis fagligheden ikke er lige så meget i fokus, vil det ødelægge alt, siger han.

FAKTA

På landsplan står i dag 1.550 sygeplejestillinger ubesatte, og ifølge Dansk Sygeplejeråd vil tallet vokse til 6-7.000 i de kommende år.

Samme prognose tegner sig for lægerne. Her står i dag mellem 1.000 og 1.500 stillinger ubesatte.

Indenfor begge fag har regeringen og regionerne taget initiativ til at mindske problemerne. Dels øges optaget på sygeplejeuddannelsen, dels tages der initiativ til at stoppe et stort frafald på uddannelsen. Lægeuddannelsen er ændret, så lægerne kommer hurtigere gennem uddannelsen.

DET AKTIVE HOFTE-FORLØB ER VED AT FINDE FORMEN

Siden december sidste år og frem til 1. maj i år har cirka 50 patienter modtaget behandling efter principperne i det aktive patientforløb i Ortopædisk Afdeling på Sygehus Thy-Mors. Efter nogle premiere-vanskeligheder er aktørerne ved at finde formen på deres roller, og det ser ud til, at forestillingen vil få en solid og langvarig succes.

Af Ulla Ottesen

Afdelingssygeplejerske Grethe Kirk, Ortopædisk Sengeafsnit K2, der er overordnet tovholder på forløbet, fortæller, at selv om der har været startproblemer, er det kun et spørgsmål om tid og tilvænning for alle parter, inden alting kører på skinner, for puslespillet er intakt. Det handler kun om nogle få brikker, der skal anbringes de rigtige steder.

Ingen hovsa-løsninger

- Vi lærer af vores erfaringer og er ved at være på rette vej, understreger hun. De personer i afdelingen, der har fingrene i projektet, retter til efter nøje gennemtænkte overvejelser, så der ikke forekommer hovsa-løsninger. Det er hendes indtryk, at patienterne er godt tilfredse med informationen og formen med at møde andre patienter og pårørende, men en egentlig evaluering foreligger først senere på året. Erfaringer andre steder fra viser, at mange patienter fortsætter med at mødes og udveksle erfaringer, når deres forløb er overstået.

Selvhjulpne patienter

Samtlige patienter på Sygehus Thy-Mors, der skal have en ny hofte, kommer gennem forløbet. Det kræver lidt mere, end hvis der var tale om en bestemt gruppe, idet der på denne måde kan være flere individuelle hensyn at tage.

- Det er et systemiseret og standardiseret patientforløb, hvor indholdet er bestemt på forhånd, og det baserer sig meget på information med det formål at gøre patienterne så selvhjulpne som muligt, forklarer Grethe

Kirk. Derved kan der gå ekstra tid med at sikre, at alle får størst muligt udbytte af vejledningen, uanset fysisk og psykisk tilstand. Personalet skal hele tiden have for øje hvor meget teori, den enkelte kan rumme. Samtidig skal patienterne have den bedst mulige ernæring og sikres det optimale indenfor behandling af smerter, kvalme og optræning. Det kan ikke lade sig gøre at gennemføre et forløb med så stor patient-deltagelse, hvis ikke de basale forhold er i orden.

Anna Bjarkam fra Aalborg, der har fået en ny hofte på Sygehus Thy-Mors, roser det meget veltilrettelagte forløb. Det er sygeplejerske Inger Sandahl til højre. ▶



DET AKTIVE PATIENTFORLØB

1. Afdelingen modtager henvisning fra egen læge
2. Patienten indkaldes til ambulant undersøgelse og får samtidig tilsendt et udførligt informationsmateriale. I ambulatoriet bliver patienten undersøgt af en hoftekirurg, taler med en anæstesi-læge og indstilles til operation
3. Informationsdagen er næste fase og foregår i Ortopædisk Afdeling. Seks patienter, som skal følges gennem forløbet, deltager. Dagen bygger videre på det informationsmateriale, som patienten fik sammen med indkaldelsen til ambulatoriet, og er opdelt i en individuel- og en fælles del. Om formiddagen taler patient og sygeplejerske sammen og får afdækket, om der er mere specielle forhold, der skal tages hensyn til i den enkeltes forløb. Om eftermiddagen er programmet fælles og ens for alle. Orienteringen foregår ved en sygeplejerske, en social- og sundhedsassistent, en hoftekirurg, en anæstesi-læge eller anæstesi-sygeplejerske, en fysioterapeut og en ergoterapeut. Sygeplejersken er tovholder på hele seancen, og social- og sundhedsassistenten står for ernæringsområdet. Der er endvidere sørget for smagsprøver, og deltagerne kan få opskrifter med hjem, så de kan smage videre derhjemme. Pårørende deltager.
4. Indlæggelse i Ortopædisk Sengeafsnit K2 med henblik på operation. Her mødes de seks patienter fra informationsdagen igen og bliver fordelt på tre stuer, så de følges to og to gennem resten af forløbet og kan udveksle erfaringer med én, der er i nøjagtig samme båd som dem selv. Når operationen er overstået, starter genoptræningen samme dags eftermiddag. Indlæggelsen er berammet til 4-5 dage, hvor patienterne har deres eget tøj på hele tiden, på nær under operationen. De er jo ikke syge - har blot fået en ny reservedel.
5. Patienterne udskrives med et træningsprogram, så de kan fortsætte træningen derhjemme. Efter seks uger betragtes de som færdigbehandlede og skal til afsluttende kontrol i Fysioterapien, hvor hoftekirurgen også er til stede.

BRUGERNE AF SYGHEUSET KOMMER TIL ORDE



14 patientforeninger var repræsenteret ved forårets Patientforum på Sygehus Thy-Mors

Siden etableringen af Patientforum for Sygehus NORD, nu Sygehus Thy-Mors, blev etableret for et par år siden, er det blevet til noget af et tilløbsstykke. Her til den femte samling 22. maj 2007 var 14 foreninger repræsenteret af næsten 50 deltagere. Sygehuset deltog med 11 repræsentanter, og spørgelysten var stor, efterhånden som dagsordenen skred frem.

Af Ulla Ottesen

Efter en solid omgang biksemad tog sygehuschef Kurt Nielsen hul på dagsordenen og orienterede blandt andet om den fremtidige sygehusstruktur i Region Nordjylland. Han blev efterfulgt af fagpersoner fra sygehuset, som orienterede fra deres områder. Gæsterne udefra havde på forhånd stillet spørgsmål til nogle af emnerne, og andre var opfølgning fra sidste møde. Nogle punkter gav anledning til mange spørgsmål, og nogle af dem kunne ikke besvares

her og nu. Sidste punkt var orientering om Den danske Kvalitetsmodel og andre kvalitetsprojekter, som sygehuset er involveret i.

Spørgsmål og forslag

Der var blandt andet fokus på samarbejdet med kommunerne om genoptræningsplaner og udskrivningssamtaler. Problematikken om genoptræning tages op igen på næste møde, hvor en repræsentant fra kommunerne vil være til stede, så de mange spørgsmål kan besvares fyldestgørende. Alt i alt er indtrykket, at der er stor gensidig gavn af Patientforum. Deltagernes spørgsmål bliver så vidt muligt besvaret

og mange misforståelser udredt. Samtidig kommer gæsterne med mange forslag, som kan inddrages i planlægningen.

Formålet med Patientforum er, at det skal »bidrage med gensidig dialog, inspiration og information om behandling, service og udviklingstiltag på Sygehus Thy-Mors«.

To-tre møder om året

Målet er at holde to-tre årlige møder, hvor både sygehus og foreninger har ansvar for at sætte emner og temaer på dagsordenen. Sygehuset yder sekretariatsbistand og bidrager med fagpersoner, der kan belyse nogle af de emner, der bliver taget op.

SYGEPLEJERSKER UDFØRER PRÆNATAL DIAGNOSTIK

Alle gravide får tilbudt undersøgelser, inklusive en scanning af deres foster, i både 12. og 19. graviditetsuge for at se, om alt er, som det skal være. Sygeplejerskerne Karen Knudsen og Vivi Hansen, Gynækologisk Obstetrisk Afdeling, er de eneste sygeplejersker på sygehuset, der er certificeret til at foretage scanningerne, den såkaldte prænatale diagnostik. Inden de nåede så langt, har de gennemgået et længerevarende uddannelsesforløb. Tidligere var det udelukkende en af afdelingens læger, der måtte foretage prænatal diagnostik.

Af Ulla Ottesen

I 12. uge kan en scanning vise, om der er tegn på kromosomfejl og hjertefejl. Man taler om den såkaldte nakkefoldsscanning. I virkeligheden drejer det sig om at undersøge en lang række forhold, blandt andet kan den endelige termin fastsættes ret nøjagtig. Langt de fleste kommende forældre tager imod tilbuddet om at få scannet deres ufødte barn. Inden da er de blevet grundigt orienteret om forløbet og også om det, man kan se ved scanningen. De skal nemlig på forhånd tage stilling til det videre forløb, hvis der er afvigelser fra normalen.

Ved at sammenholde tallet for nakkefoldens tykkelse med moderens alder, vægt og en blodprøve kan sygeplejerskerne blandt andet se, om der er risiko for kromosomfejl.

Afvigelser fra det normale

Er risikoen større end 1:300, bliver den gravide tilbudt en moderkageprøve for endeligt at fastslå, om der er grund til angstelse. Hvis det viser sig, at barnet for eksempel er mongol, og forældrene i så fald har valgt en abort, foretages den indenfor en uge. I 19. graviditetsuge kan en scanning vise, om der stadig er liv, om alt er, som det skal være. Denne undersøgelse kan afdække alvorlige misdannelser. Det kan være vand i hovedet og andre defekter i hjernen, hjertefejl, rygmarvsbrok mm. Hvis der er tegn på noget graverende, bliver patienten sendt til Aalborg Sygehus til en udvidet scanning for at få stillet den endelige diagnose.

Følsomt område

Vivi Hansen og Karen Knudsen ved godt, at det er et følsomt område, de arbejder med.

- Det er vigtigt at pointere, at forældrene ikke får tilbuddet for udelukkende at have muligheden for at sortere fra, men også for at kunne give deres barn den bedst mulige start, hvis det viser sig, at der er noget i ve-

jen, forklarer Vivi Hansen. Det kan godt være, at barnet kan få et godt liv, selv om det er født med en eller anden lidelse, blot det bliver født det rigtige sted, der kan behandle lidelsen optimalt. Og hvis scanningerne viser noget unormalt, er vi jo på forkant og kan sørge for, at moderen i god tid bliver indlagt på et hospital, hvor den nødvendige ekspertise er til stede.

Selvstændigt arbejde

De to sygeplejersker er i stand til at udføre prænatal diagnostik, fordi de har deltaget i et længerevarende uddannelsesforløb, bestående af både praktik og teori. De har været til oplæring på Skejby Sygehus ad to omgange, de har øvet sig hjemme på Sygehus Thy-Mors under kyndig vejledning af afdelingslæge Gerda Wittrup, og de har aflagt en praktisk prøve, hvor deres scanningsresultater blev sendt til London med henblik på vurdering og endelig godkendelse. Efter to år var certifikatet i hus, og Vivi Hansen og Karen Knudsen udfører nu prænatal diagnostik på egen hånd. Da Gerda Wittrup snart går på efterløn, vil det udelukkende være dem, der står for undersøgelserne og kontakten til Aalborg Sygehus.

- Vi er Gerda Wittrup stor tak skyldig. Uden hendes hjælp var vi aldrig nået så langt, siger Karen Knudsen, der også håber på, at flere med tiden får uddannelsen.



Vivi Hansen til venstre og Karen Knudsen er i øjeblikket de eneste sygeplejersker, der er uddannet til at foretage prænatal diagnostik



Karen Knudsen viser den dukke, som overlæge Gerda Wittrup strikkede for at illustrere størrelsen på et 12 uger gammelt foster



Scanningsbillede af et 12 uger gammelt foster

ET ”GODMORGEN” VILLE LUNE

Forhøjet sygefravær og stor medarbejderomsætning blandt rengøringspersonalet har fået advarselslamperne til at lyse: Nu sætter regionen ind med en række initiativer, der skal forbedre arbejdsmiljøet for en personalegruppe, som lidt for ofte bliver overset.

Tekst: Ulf Joel Jensen

Foto: Poul Rasmussen

På enhver arbejdsplads er der grupper af medarbejdere, hvis betydning vi først for alvor oplever, når de *ikke* er der. Det er ikke de mest prestigefyldte jobs. Tværtimod er det funktioner, som de fleste tager for givet. Ikke desto mindre er de afgørende for, at hverdagen på en større arbejdsplads kan fungere.

Men at blive taget for givet ligger snublen nært at blive overset – og dét kan give knuder på arbejdsglæden. Det kan rengøringsassistenterne på Aalborg Sygehus tale med om.

Pres på arbejdsmiljøet

- Der er nogle af mine kolleger, som oplever, at de andre personalegrupper ikke ser dem – eller ikke vil se dem. De hilser fx ikke på rengøringsassistenterne, når de møder dem på gangene. Det behøver jo ikke være ensbetydende med, at læger og sygeplejersker ikke vil hilse på rengøringen; de kan godt bare have tankerne et helt andet sted. Men tit ville et helt almindeligt ”godmorgen” lune rigtig meget, siger Ann Pia Madsen, som er rengøringsassistent og tillidsrepræsentant på Aalborg Sygehus.

”Helt forenklet handler meget om anerkendelse: De andre personalegrupper skal anerkende, at rengøringen også er vigtig for hverdagen på sygehuset. Men rengøringsassistenterne skal også gøre sig selv synlige.”

ANN PIA MADSEN

- Der er mange steder, bl.a. i min afdeling (Neurokirurgisk Afdeling, red.), hvor tonen og arbejdsmiljøet er godt. Der taler man sammen på tværs af faggrupperne og forsøger at indrette arbejdsdagen efter

hinanden, så det fungerer bedst muligt for alle parter. Men andre steder er tonen mere krakilsk: Der er der ingen, der siger noget, når tingene er gjort godt – der er der kun tilbagemeldinger, når et eller andet ikke er i orden. Og selvfølgelig skal man påpege problemer, men det handler om at sige det på en pæn måde. Det handler om respekt, understreger Ann Pia Madsen.

Og der *er* pres på arbejdsmiljøet i rengøringsafdelingerne i Region Nordjyllands sundhedssektor. Det kan bl.a. aflæses i et forhøjet sygefravær og en meget stor medarbejderomsætning. Derfor satte det gamle Nordjyllands Amt helt tilbage i 2006 særlig fokus på rengøringspersonalet – og dette er videreført i regionen i 2007. Bl.a. har man indført pausegymnastik og afholdt kurser i anerkendende kommunikation for rengøringspersonalet, og snart følger tilbud om stavgang til personalet.

Tog ikke personaletaxaen

- Helt forenklet handler meget om anerkendelse: De andre personalegrupper skal anerkende, at rengøringen også er vigtig for hverdagen på sygehuset. Men rengøringsassistenterne skal også gøre sig selv synlige. De skal også have oplevelsen af at være en ligeværdig del af personalet, som udfører et væsentligt job. Der er mange, der ikke har følelsen af at være en del af sygehuspersonalet. Fx fik vi et tilbud om massage, som foregik på Sygehus Nord. Og mange af mine kolleger fra Sygehus Syd afholdt sig fra at tage personaletaxaen, fordi de havde den her idé om, at den er forbeholdt læger og plejepersonalet. Det er den ikke – det er en personaletaxa. For hele personalet, siger Ann Pia Madsen.

Hun understreger, at kurset i anerkendende kommunikation har været en succes med meget positive tilbagemeldinger. Bl.a. fordi man lærer om konflikthåndtering,

FOKUS PÅ TRIVSEL OG ARBEJDSGLÆDE

I hele Region Nordjylland arbejdes der i 2007 målrettet på at forbedre arbejdsmiljøet blandt rengøringsassistenterne. Hensigten er at øge arbejdsglæden og derigennem nedbringe sygefravær og medarbejderomsætning.

Derfor har man iværksat en struktureret videreuddannelse af rengøringslederne, så de bedre kan støtte medarbejderne og være med til at udvikle et bedre arbejdsmiljø.

Desuden er en række initiativer, målrettet rengøringsassistenterne, sat i gang: Individuelle samtaler, undervisning om ergonomi og kropsbevidsthed – både generelt og i forhold til rengøringsjobbet, pausegymnastik, stavgang, kommunikationskurser, og endelig er det planen at oprette et motionscenter med fri adgang for alle rengøringsassistenter på Aalborg Sygehus i det første halve år.

Tanken med motionscentret er at forbedre medarbejdernes sundhedstilstand og give dem øget overskud og energi – både i arbejds- og i hverdagen. Rengøringsassistenterne får et halvt års gratis adgang til motionscentret, herefter kan de benytte det på lige vilkår med det øvrige personale – for 20 kr. om måneden. Efter planen åbner centret til efteråret.

Der er i alt afsat tre mio. kr. til arbejdet med rengøringsassistenternes arbejdsmiljø.

og om hvordan man på en god og konstruktiv måde giver både kritik og opbakning til sine kolleger. Indtil videre har 100 rengøringsassistenter været på kursus.

Problemet med rengøringsassistenternes arbejdsmiljø handler dog også om andet end anerkendelse fra det øvrige personale. Fordi sygefraværet er højt i rengøringen, får de tilbageværende ofte pålagt ekstra opgaver – der skal jo være rent. Det øger arbejdspresset i en hverdag, som i forvejen kan være hård. Og fordi der er stor omsætning i personalegruppen, er der hele tiden nye, som skal oplæres – og det giver igen flere opgaver for resten af kollegerne.

Vi må ikke gemme os

Samtidig er det mange steder svært at tilrettelægge arbejdsdagen hensigtsmæssigt, fortæller Ann Pia Madsen. På samme måde som de øvrige personaler er afhængige af, at der bliver gjort rent, er rengøringspersonalet også afhængige af, at det øvrige personale lader dem komme til. Ikke sådan forstået at stuegangen skal stoppe, fordi rengøringen kommer – men Ann Pia Madsen og hendes kolleger efterlyser nogle udmeldinger fra de andre personalegrupper, så man bedre kan planlægge dagen i forhold til hinandens forskellige arbejdsindsatser.

Og på den måde bliver det klart, at alle elementerne i denne problemstilling hænger sammen. For folk melder sig oftere syge og siger op, når arbejdsmiljøet ikke er godt. Og det øgede arbejdspress som følge af sygdom er skidt for arbejdsmiljøet. Og den store omsætning blandt personalet er dårligt for kommunikationen – både internt mellem rengøringsassistenterne og i forhold til de andre faggrupper. Og så kommer det igen til at handle om anerkendelse af rengøringen – og om at rengøringspersonalet selv skal erobre deres plads:

- Det nytter jo ikke noget, at rengøringsassistenterne gemmer sig og ikke tør henvende sig til de andre faggrupper. Og omvendt dur det heller ikke, hvis man bider af rengøringen, når vi henvender os. Det gavner ingen. Vi vil gerne have en god dialog med de andre faggrupper – og det kræver både noget af dem og af os selv, slutter Ann Pia Madsen.



Rengøringsassistent Ann Pia Madsen og hendes kolleger kæmper med at få anerkendelse i hverdagen. Nu arbejder regionen på at forbedre arbejdsmiljøet for faggruppen.



12-årige Emmalie har høretab og er spastisk lammet. Men takket være specialdesignede hjælpemidler kan hun kommunikere med omverdenen.

EMMALIE HAR EN NY BLUSE PÅ...

...den er sort og hvid. Sådan lyder dagens dansklektie for Emmalie. Umiddelbart ikke en overvældende opgave for en 12-årig, men i Emmalies tilfælde er det faktisk noget af et kvantespring. Indsigt & Udsyn har været på besøg i en klasse på Aalborgskolen.

Tekst: Ulf Joel Jensen
Foto: Poul Rasmussen

Der er roligt i klassen, idet vi træder ind. Fem elever sidder ved hvert sit bord og arbejder koncentreret. Yderst til venstre sidder Emmalie ved sit specialdesignede bord – og sin ikke mindre specielle computer. Emmalie er 12 år, mens hendes klassekammeraters alder svinger mellem 10 og 16.

Det er nemlig ikke nogen helt almindelig klasse, vi er trådt ind i – vi er på Aalborgskolen, specialskole og kompetencecenter for børn, unge og voksne med høretab.

Ud over sit høretab er Emmalie spastisk lammet. Hendes lammelse gør kommunikationen med omverdenen ekstra svær, fordi hendes tegnsprog kan være svært at aflæse. Pga. sit handicap kan Emmalie ikke benytte et almindeligt tastatur. I

stedet er fem knapper nedfældet i bordet foran hende; en lilla, en grøn, en sort, en blå og en gul. Knapperne fungerer tilsammen som en almindelig ”mus” – og med dem kan hun styre cursoren hen over et tastatur på skærmen.

Lige nu bakser hun med at skrive dagens tekst. Det er hårdt arbejde, som kræver mindst samme koncentration som hendes klassekammerater, der arbejder med individuelle opgaver. Efter en tid opstår der uro i klassen, og klasselærer Karen Kundwald giver pigerne en pause fra arbejdet.

Sent i gang

- Emmalie er en skøn pige og en dejlig elev med masser af mod på livet og lyst til skolen. Faktisk græder hun, når hun ikke skal

i skole: Her er jævnaldrende at tale med og andre i en lignende situation at spejle sig i, fortæller Karen Kundwald.

I klasselokalet bag os er der fuld gang både i Emmalies elektriske kørestol og i hele venindeflokkens indbyrdes smådrillerier. Emmalie snakker med sin bedste veninde Katja – og fotografens arbejde med kamera og linser tiltrækker sig naturligt nok en del opmærksomhed.

”I Emmalies tilfælde er det ekstra tydeligt, hvor mange faggrupper, der kan komme i spil.”

LARS SØBYE

- Emmalie er kommet sent i gang med sin udvikling som menneske. For fire-fem år siden sad hun i en almindelig kørestol, som skulle skubbes rundt. Da hun var parat til at mestre en elektrisk kørestol, fik hun sådan en – og først på det tidspunkt fik hun mulighed for at opdage verden på egen hånd. Først da kunne hun selv tage initiativ til at bevæge sig et sted hen – eller væk fra nogen, hvis hun fx blev vred. For et par år siden fik hun så sin computer – og dermed mulighed for at sidde og lege med sproget, skrive sit eget navn osv. Men det er kommet sent, fordi Emmalie rent motorisk skulle være klar til udfordringerne først, forklarer Karen Kundwald.

Et komplekst samarbejde

Lars Søbye er forstander på Aalborgskolen. Som alle skolens øvrige ansatte taler han tegnsprog og slår nærmest pr. automatik hænderne til – også når han taler med hørende foran skolens elever. Han fremhæver Emmalie som et godt eksempel på, hvor kompleks undervisningen af Aalborgskolens elever i virkeligheden er:

- I Emmalies tilfælde er det ekstra tydeligt, hvor mange faggrupper, der kan komme i spil. Undervisningen af Emmalie er et intenst samarbejde mellem pædagoger og lærere, vores fys./ergo-terapeuter, musikerterapeut, talehøreopædagoger og den tekniske audiologiske afdeling. Desuden er psykologen involveret, vi har en læge koblet på og så er Emmalies forskellige hjælpemidler skræddersyede – fx har det

taget tømmeren og it-teknikerne mellem et halvt og et helt år at udvikle hendes arbejdsplads med computer og det specielle bord. Og i morgen kommer der en ekspert i el-kørestole fra Sverige på besøg for at se på hendes stol, forklarer Lars Søbye.

- Og så har vi slet ikke talt om samarbejdet med hjemkommunen og med PPR – den pædagogiske, psykologiske rådgivning – som er og bliver nødt til at være helt i top. Og vejledning og rådgivning til familien og netværket, som vi også tilbyder undervisning i tegnsprog... Det er en stor og krævende opgave, hvor der skal samarbejdes på tværs af fag og mellem forskellige offentlige institutioner. Inde midt i netværket af lærere, forældre, pædagoger, terapeuter og myndigheder står Emmalie. Det er hende, der er i fokus, fortsætter Lars Søbye.

Det kan lyde som en vanskelig og omfattende opgave at give en pige som Emmalie nogle af de færdigheder, vi andre tager for givet. Men i klasseværelset løses den med både selvfølgelighed og varme.



Mange faggrupper må arbejde tæt sammen for give Emmalie en god hverdag, fortæller forstander på Aalborgskolen, Lars Søbye.

FRA DØVESKOLE TIL KOMPETENCECENTER

Aalborgskolen, som i september kan fejre sin 55 års fødselsdag, er på få år gået fra at være en traditionel døveskole til at være et kompetencecenter for hørehæmmede og deres pårørende. Specialet på Aalborgskolen er hørehæmmede med andre funktionsnedsættelser, og specialiseringsgraden er så udtalt, at skolen faktisk modtager elever fra hele landet.

Udviklingen kan aflæses i skolens elevsammensætning: I midten af 90'erne havde otte pct. af eleverne en eller anden form for følgehåndicap (hjerneskadet, syndrombørn mv.) – i dag er tallet oppe på 60 pct.

Den teknologiske udvikling spiller også ind: I dag indopererer man et såkaldt Cochlear implantat i knoglen bag øret på hørehæmmede, som gør mange i stand til at følge undervisningen i almindelige skoler.

Aalborgskolen har tilknyttet to børnehaver, SFO og to elevhjem, hvor eleverne enten bor fast eller i enkelte af ugens dage. Desuden håber skolen på at kunne byde ind på fremtidens ungdomsuddannelser til hørehæmmede.

I Danmark findes der ca. 4.000 svært hørehæmmede og døve.

EN GOD HISTORIE

Emmalies historie blev sendt ind via godhistorie@rn.dk. Har du også en god historie? Skriv til os!

FRIKLINIKKER: BILLIGT, EFFEKTIVT OG ATTRAKTIVT



Ortopædkirurgisk Klinik i Farsø har haft stor succes med at arbejde ekstra uden for normal arbejdstid.

Der er smil hele vejen rundt. Patienter, personale og region er tilfredse med friklinikkemodellen, som den bl.a. bruges af Ortopædkirurgien i Farsø: Ventelisten skrumper, personalet får mulighed for ekstra indtjening – og modellen er langt billigere end alternativet, som er at sende patienterne til operation uden for regionen.

*Tekst: Ulf Joel Jensen
Foto: Poul Rasmussen*

Klinikchef Christian Pedersen fra Ortopædkirurgisk Klinik fik fri fra arbejde for en halv time siden – men han har stadig kittel på og har netop givet hånd til endnu en patient. For Christian Pedersen er lige mødt til en fire timers vagt i den ortopædkirurgiske friklinik på sygehuset i Farsø.

Hver anden mandag tager klinikken nemlig imod patienter til forundersøgelser og knæ- og hofteoperationer efter almindelig arbejdstid. Fem speciallæger deler vagterne mellem sig, og målsætningen i 2007 er at gennemføre i alt 80 operationer i friklinikken.

Tilfredse patienter

- For to år siden indførte vi de accelererede patientforløb her i klinikken. Det viste sig at være meget velfungerende. Effektiviteten gik i vejret, patienterne kom hurtigere hjem og patienttilfredsheden var generelt meget høj. Med andre ord havde vi indført nogle gennemprøvede og meget strukturerede rutiner omkring den her type operationer, som gjorde, at vi med en relativt enkel model kunne nedbringe ventelisterne ved at arbejde uden for almindelig dagtid, forklarer Christian Pedersen.

Og fordelene ved den nordjyske model er lige så indlysende, som selve konstruktionen er enkel: I stedet for at sende patienterne til operation på privathospitaler eller i andre regioner, kan man nu tilbyde operation på samme matrikel som altid – bare på et andet tidspunkt af døgnet, hvor operationsstuen ellers står tom.

For patienten er det overskueligt og trygt, for regionen er det en billigere løsning – og samtidig kan den også anskues som et rekrutterings- eller fastholdelsesprojekt, hvor denne form for fleksibilitet og mulighed for ekstra indtjening gør regionen

til en mere attraktiv arbejdsgiver for de speciallæger, som ellers har ry for at være vanskelige at tiltrække højt mod nord.

- På en aften når vi fire operationer og otte forundersøgelser. Vi har lagt det på mandage, fordi patienterne typisk er indlagt i tre-fire dage efter operationen, så de når oftest at blive udskrevet inden weekenden, og på den måde bliver belastningen, som de ekstra patienter trods alt giver afdelingen, mindst mulig, fortæller Christian Pedersen.

- Og patienterne er meget tilfredse med ordningen. De kan blive opereret hurtigere – og for de fleste er det faktisk en fordel at blive opereret eller undersøgt om eftermiddagen: Det er jo typisk ældre patienter, og de har lettere ved at få en pårørende til at køre dem til ambulatoriet, hvis aftalen ligger lidt sent på dagen. Og det er mere behageligt at skulle møde fastende kl. 14 end tidligt om morgenen, slutter han.

FAKTA OM FRIKLINIKKEN

Friklinikken på Ortopædkirurgisk Afdeling i Farsø er bemanded med to ortopædkirurger, en narkoselæge, fem operationssygeplejersker, fire narkosesygeplejersker og en stud.med. fra Århus Universitet, som assisterer ved operationerne.

Klinikken er åben hver anden mandag fra 15 til 23, og i det tidsrum opererer man fire patienter på to stuer, som kirurgen ”pendler” imellem – og desuden har man otte patienter til forundersøgelse mellem 15 og 19. Målsætningen for 2007 er at gennemføre 80 operationer.

HJEMME TIL SANKTHANS

Minna har arbejdet i en årrække som lærer, indtil hun – efter at have døjet med hoften gennem længere tid – besluttede at gå på efterløn. Siden er hofteproblemerne bare taget til, og nu er hun mødt til forundersøgelse på sygehuset i Farsø. Klinikchef Christian Pedersen gennemgår røntgen-



Minna er glad for, at hun kan blive behandlet i trygge rammer – hurtigt.

billederne med Minna og konstaterer, at hendes venstre hofte helt sikkert er slidt.

- Jeg var til den første undersøgelse for tre år siden, og siden er smerterne sådan set bare blevet værre. Jeg halter og kan ikke gå meget mere end en halv eller hel kilometer, før jeg kigger mig om efter den nærmeste stol, forklarer Minna.

Christian Pedersen undersøger hofternes bevægelighed. Bagefter beder han Minna om at balancere først på det ene ben, så det næste. Det højre knæ bliver også undersøgt for slidgigt, inden Christian Pedersen slår fast, at der er god grund til at operere.

Fem ugers ventetid

Alt i alt en forundersøgelse som alle andre. Eneste forskel er, at gangene uden for undersøgelseslokalet er usædvanligt stille. Kirkeuret slår nemlig fire, da Christian

Pedersen lytter på Minnas hjerte – folk har fri, og en håndfuld specialister er mødt ind til ekstraarbejde i friklinikken.

Minna mærker ikke nogen forskel. Det er trygt, rammerne er velkendte – og frem for alt er hun tilfreds med, at tingene kan gå så hurtigt.

Sammen finder Minna og Christian en tid til operation. Allerede om tre uger er der faktisk et hul, men Minna får tid yderligere 14 dage senere. Hun er med andre ord hjemme i tide til at fejre sankthans.

- Det var hurtigt, siger hun og tøver så: - Men nu er du vel ikke alt for træt til at operere så sent på dagen?

- Nej, nej, beroliger Christian Pedersen med et smil: - Så er jeg jo først ved at være varmet op...

GODE MULIGHEDER FOR AFTENARBEJDE

Friklinikken i Farsø er blot et af mange meraktivitetsprojekter i regionen efter lukketid. Og man kan udmærket forestille sig projekter andre steder end hos Ortopædkirurgien, siger direktøren for sygehuse og psykiatri, Per Christiansen.

*Afkommunikationschef
Erik Hagen Jørgensen,
Kommunikation*

Patienterne står i kø. Samtidig er der rift om læger og sundhedspersonale, som gerne vil arbejde ekstra, hvis de bliver belønnet for det.

Sådan er – lidt forsimplet – baggrunden for friklinikken i Farsø. Og klinikken er ikke den eneste af sin slags. Kombinationen af stor efterspørgsel og fleksibelt personale har skabt grobund for en lang række projekter med arbejde uden for normal åbningstid i Region Nordjylland.

- Det handler om, at vi bruger alternative former for aflønning de steder, hvor der er mulighed for det. Det vil sige, hvor efterspørgslen buler ud, og hvor personalet er villig til at yde noget ekstra, siger direktør for sygehuse og psykiatri, Per Christiansen.

Aflønningen dækker typisk over forskellige former for akkordordninger eller mulighed for merarbejde, når personalet har leveret det, de skal i forhold til sygehusets kontrakt med forvaltningen. Meraktiviteten ligger derfor som regel på aftener eller i weekenden.

Også muligt i andre sektorer

I øjeblikket har Ortopædkirurgien gang i 6-8 meraktivitetsprojekter i Farsø, Hjørring, Frederikshavn og Dronninglund. Projekterne omfatter bl.a. ryg-, skulder- og håndledsoperationer.

- Men vi har også projekter omkring forundersøgelser. At sætte fart på forundersøgel-

serne giver dog mest mening, hvis det efterfølgende er muligt at få patienten opereret. På den måde hænger de to slags projekter tæt sammen, fortæller planlægningschef Jan Lilholt fra Ortopædkirurgien.

Meraktivitetsprojekter kan dog også tænkes i andre dele af regionen:

- Det kræver, at man har en planlagt bemanning, så det vil typisk være inden for kirurgien og i mindre grad det medicinske område. Men projekter i stil med friklinikker kan også tænkes i diagnostikken og på røntgenområdet, siger Per Christiansen.

Projekterne opstår i samspil mellem regionens forvaltning, sygehusledelserne og personalet. Sygehusledelsen byder ofte ind med et projekt, og selve udformningen aftales så mellem sygehusledelse og den konkrete afdeling.

TÅGESYN

Her følger flere astrologiske betragtninger over fødselsdagsbørnene i Indsigt & Udsyns nuværende udgivelsesperiode

Krebsen (21. juni - 22. juli)

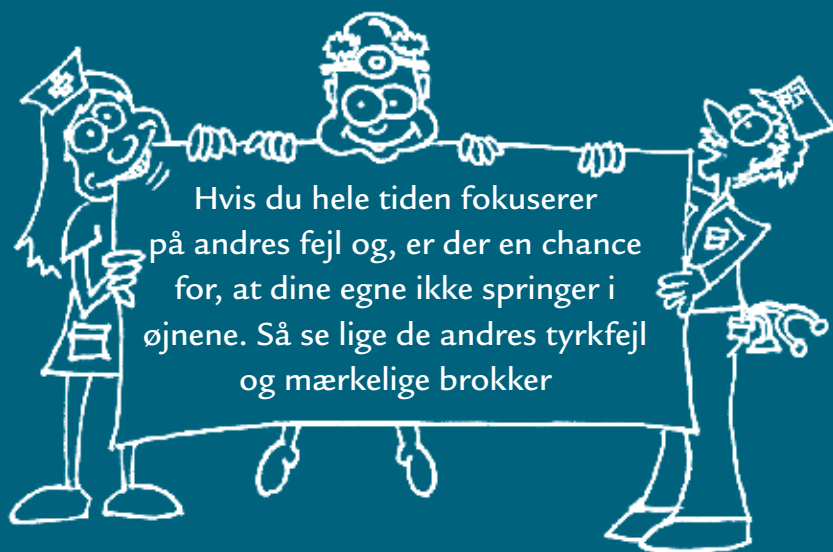
Du er sympatisk og forstående overfor andre folks problemer. De synes, du er et naivt fæ. Du udsætter altid alting. Det er derfor, du aldrig laver noget af dig selv. De fleste modtagere af socialhjælp er Krebse.

Løven (23. juli - 22. august)

Du anser dig selv for den fødte leder. Andre synes, du er påtrængende. De fleste Løver er blærerøve. Du er forfængelig og afskyr ærlig kritik. Din arrogance er forfærdelig. Løver er tyve.

Jomfruen (23. august - 22. september)

Du er den logiske type og hader uorden. Denne pernittengryn-holdning er modbydelig for dine venner. Du er kold og følelsesløs og falder af og til i søvn, mens du elsker. Jomfruer kan blive gode buschauffører.



Gælder det også alle de andre l...jobs?

Den optimale defækationsstilling giver succes .

(overskrift i sygeplejerskernes fagblad)

Den sad lige i ??

...fortælle om sine erfaringer i forbindelse med sin genoptræning efter en blodprop i hjørnet... (fra en artikel om Hjerneskadeforeningen)

Tremeter-kast?

Husk at tagrender af plast og zink kan blive bøjet, hvis du stiller en stige op af dem. Det kan du undgå ved at lægge et

bræt i tagrenden der, hvor stigen støtter, så renden bliver stivet af (fra et gør-det-selv-blad)

Brug af tilsætningsstoffer tilladt

Vi søger en person, der være i besiddelse af fantasi samt velbevarende i selskabsmad (fra en stillingsannonce)



Og her til sidst - vi er et væsen med en dagligdag, præget af mange møder.

Husk i den forbindelse:

Et indlæg skal være som en damekjole. Tilstrækkelig kort til at holde interessen i live, og tilstrækkelig lang til at dække det væsentlige.

